

Kulturværdiudvalget



The Danish Commission on the Export of Cultural Assets

Årsberetning 2017

Indhold

Formandens forord	3
Konkrete sager i 2017	4
1. <i>Udførselsforbud og erhvervelser</i>	4
a. Forbud mod udførsel af H.C. Andersens billedbog til Marie Henriques.....	4
b. Forbud mod udførsel af Wilhelm Marstrands maleri Portræt af Otto Marstrands to døtre og deres vestindiske barnepige, Justina, i Frederiksberg have, 1857.	5
c. Forbud mod udførsel af to dele af Benjamin Wolffs samling af orientalske tegninger.....	6
d. Forbud mod udførsel af C.W. Eckersberg: ”Udsigt gennem en Dør til løbende Figurer”, 1845	8
2. <i>Forbehold</i>	9
3. <i>Saxo Grammaticus’ Danmarkskrønike med Olaus Magnus’ øjenvidneskildring af Stockholms blodbad 1520</i>	9
4. <i>Kulturgenstande i privateje belagt med udførselsforbud m.v.</i>	10
Udvalgets øvrige arbejde i 2017	11
1. <i>Udvalgets arbejde i beretningsåret</i>	11
2. <i>Gennemgang af kataloger</i>	11
3. <i>Individuelle ansøgninger</i>	11
4. <i>Værdigrænsen indeksreguleret for 2017</i>	12
5. <i>Justitsministeriets udvalg om revision af auktionslederloven og loven om handel med brugte genstande og pantelånervirksomhed</i>	12
6. <i>Henvendelser fra udenlandske myndigheder m.v.</i>	12
7. <i>EU-forordningen om udførsel af kulturgenstande</i>	12
Kulturværdiudvalget	14
<i>Sekretariat</i>	14
Kontakt	14
Kulturværdiudvalgets hjemmeside	14
<i>Medlemmer</i>	14

Formandens forord

Kulturværdiudvalget har med *lov om sikring af kulturværdier i Danmark* mulighed for at nedlægge forbud mod udførelse af særlige danske kulturværdier, når der dukker et helt unikt værk op på en auktion, eller når en ejer ansøger udvalget om tilladelse til at føre sin særlige kulturgenstand ud af landet. Det er udvalgets opgave at sikre, at Danmark ikke mister de allervigtigste kulturværdier til udlandet.

2017 var et aktivt år for Kulturværdiudvalget, som har været i ”redningsaktioner” usædvanligt mange gange. I det ene tilfælde fik vi endelig løst en gammel forbudssag vedr. et maleri af C.W. Eckersberg, som har ligget i en bankboks siden 1998. Maleriet er nu i offentligt eje. I beretningen beskriver vi de fire unikke kulturgenstande, som hidtil har været i privat eje, men som i 2017 blev en del af kulturarven på danske museer.

Så loven fungerer faktisk efter sit formål.

Udvalget kan kun købe kulturgenstande, hvis det kan skaffe finansiering. Udvalget har ingen midler til indkøb. Der er primært fondsmidler involveret, når udvalget fremsætter købstilbud. I et samarbejde med eksperter på kulturinstitutionerne skal udvalget kunne overbevise fonde om at bruge midler på at sikre, at de helt unikke kulturgenstande bliver i landet. Derfor vil jeg også sende en stor tak til fondene for meget generøse donationer til udvalgets indkøb.

Efter udvalgets drøftelser med interessenter i auktionmarkedet er det også mit indtryk, at auktionshuse og købere generelt accepterer, når udvalget griber ind i en handel og køber det unikke værk – også selvom det nok kan skuffe nogle købere.

Samarbejdet fungerer hurtigt og smidigt mellem mine kolleger på Nationalmuseet, Det Nationalhistoriske Museum, Rigsarkivet, Statens Museum for Kunst og med alle de dygtige sagkyndige eksperter på arkiver, biblioteker og museer, som rådgiver udvalget med afsæt i deres ekspertise. Tak for arbejdsindsatsen.

Det hele er altså lykkedes rigtig flot i 2017.

Jeg håber, de indkøbte værker vil blive til glæde, oplysning og uddannelse, og jeg opfordrer alle til at besøge museerne for at opleve de nyindkøbte værker af H.C. Andersen, Wilhelm Marstrand og C.W. Eckersberg og fra Benjamin Wolffs samling. Alle disse værker er unik kunst af meget høj kvalitet og bidrager til fortællingen om Danmark og danskerne.

Svend Larsen

Direktør for Det Kgl. Bibliotek og formand for Kulturværdiudvalget

Konkrete sager i 2017

1. Udførselsforbud og erhvervelser

Kulturværdiudvalget har nedlagt tre udførselsforbud i 2017 og har tillige fået løst en gammel forbudssag, – en såkaldt ”bankbokssag” – vedr. et maleri af C.W. Eckersberg.

De fire individuelle sager beskrives kort herunder; læs mere på kulturvaerdier.kb.dk/erhvervelser, hvor der også er billeder af flere af genstandene.

a. Forbud mod udførsel af H.C. Andersens billedbog til Marie Henriques



I 1869 forfattede H.C. Andersen en billedbog, som den lille Marie Henriques – datter af Andersens ven, vekselmægler Martin R. Henriques – skulle have til sin treårs fødselsdag. I billedbogen, som Andersen gav Marie, er hun hovedpersonen selv: Hun får en mægtig rejselyst og foretager en verdensrejse sammen med den noget strikse barnepige Sidse. Med sine 184 sider er billedbogen en af de mest omfangsrige billedbøger, som H.C. Andersen har lavet. Den forener hans digtekunst med hans billedkunst i et illustreret eventyr, der er viet til ét bestemt barn, nemlig rejseeventyrets hovedperson.

Udvalgets medlemmer var enige i den sagkyndige vurdering fra Odense Bys Museum og vurderede samlet set, at billedbogen må anses for umistelig dansk kulturarv af følgende årsager:

- billedbogen af den store danske digter og billedkunstner er et helstøbt, selvstændigt og velbevaret værk og udgør en hidtil ukendt sammenhængende fortælling, som kun findes i dette ene eksemplar;
- billedbogen er gennemillustreret med collager og med hele 24 hidtil ukendte papirklip fra H.C. Andersens hånd;
- billedbogen vidner om digterens betydelige og rørende arbejdsindsats for at glæde og underholde et lille barn.

På den baggrund besluttede udvalget at afslå ansøgningen og fremsætte et tilbud om erhvervelse af genstanden til markedsprisen, som den blev fastsat på auktionen den 30. maj 2017 til 2.900.000 kr. tillagt auktionsomkostninger.

Udvalget besluttede, at billedbogen efter erhvervelsen skal indgå i H.C. Andersen samlingen, Odense Bys Museer. Museet har efterfølgende udstillet billedbogen og valgt at digitalisere bogen med oversættelser til engelsk og kinesisk, så billedbogen kan ses og studeres af et internationalt publikum.

Købet af billedbogen er finansieret af en stor donation fra Augustinus Fonden. Også Slots- og Kulturstyrelsen har bidraget til købet.

Se mere om bogen her: kulturvaerdier.kb.dk/2017-h-c-andersens-billedbog-til-marie-henriques/

b. Forbud mod udførelse af Wilhelm Marstrands maleri "Portræt af Otto Marstrands to døtre og deres vestindiske barnepige, Justina, i Frederiksberg Have", 1857



Maleriet er et sjældent eksempel på en samtidig dokumentation og fortolkning af tilstedeværelsen af afrocaribiere i København i slutningen af 1800-tallet. Portrættet viser barnepigen Justina sammen med malerens niecer, Emily og Annie Marstrand, med et parti af Frederiksberg Have som baggrund.

En lang række karakteristika ved fremstillingen gør værket interessant, bl.a. er det barnepigen Justina, og ikke familien Marstrands børn, der danner centrum i skildringen, og maleriet er tillige fyldt med symbolske referencer til den allerede i 1850'erne igangsatte diskussion om de Vestindiske Øers fremtid – herunder deres fortsatte tilknytning til Danmark.

Udvalgets medlemmer var enige i den sagkyndige vurdering fra Statens Museum for Kunst og vurderede samlet set, at maleriet må anses for uomstøteligt dansk kulturarv af følgende årsager:

- dette værk af den store danske guldaldermaler Wilhelm Marstrand har en meget høj kunstnerisk kvalitet;
- malerens valg af motiv, som sætter en vestindisk barnepige i centrum, er yderst sjældent;
- maleriet giver et sjældent kulturhistorisk bidrag til Danmarks historie som kolonimagt.

På den baggrund besluttede udvalget at afslå ansøgningen og fremsætte et tilbud om erhvervelse af genstanden til markedsprisen, som den blev fastsat på auktionen den 30. maj 2017 til 900.000 kr. tillagt auktionsomkostninger.

Udvalget besluttede, at maleriet efter erhvervelsen skal indgå i samlingen på Statens Museum for Kunst. Museet har udstillet maleriet.

Købet af maleriet er finansieret af generøse donationer fra Knud Højgaards Fond og Hermod Lannungs Museumsfond. Også Slots- og Kulturstyrelsen har bidraget til købet.

Se mere om maleriet her: kulturvaerdier.kb.dk/2017-wilhelm-marstrand-portraet-af-otto-marstrands-to-dotre/

c. Forbud mod udførsel af to dele af Benjamin Wolffs samling af orientalske tegninger.

Udvalget tog i november 2016 forbehold for *Benjamin Wolffs samling af orientalske tegninger* inden auktion.

Benjamin Wolffs samling blev solgt til en række forskellige købere fra Danmark og udlandet. De udenlandske købere søgte om udførselstilladelse. Efter at udvalgets særlige sagkyndige fik lejlighed til at vurdere samlingen, har udvalget ladet langt de fleste genstande gå ud af landet. Udvalget vurderede dog, at genstandene i to lots er uomstøtelige danske kulturværdier. Udvalget indstillede derfor til kulturministeren, at loven anvendes på genstandene, selvom disse falder under kulturværdilovens værdigrænse. Kulturministeren gav dispensation i marts 2017, og udvalget nedlagde herefter forbud mod udførsel.

Benjamin Wolffs samling af akvareller af indisk kunstner, tidlig 19. århundrede, Felicity Hall. The Seat of Capt. George Cruttenden 14. juli 1800.

Argumentet for at bevare akvarellerne af den unge Sarah Cruttenden (senere gift Wolff) er, at de viser et sjældent tværkulturelt samvær mellem europæiske børn og deres indiske tjenestefolk. Kolonialismen er en central del af Danmarks og Europas historie, men hverdagen i kolonierne er

sjældent blevet dokumenteret i billedform som her. Desuden dokumenterer billederne det tidlige 1800-tals mode: højtaljet kjole i de tynde indiske bomuldsstoffer, som var en af de væsentligste årsager til, at europæerne indledte deres handelstogter til Indien. Dette maleri vil kunne fortælle meget kolonihistorie i en udstilling og anden formidling.

Den særlige danske forbindelse består i, at Sarah senere blev gift med Benjamin Wolffs bror og flyttede til København, hvor hun blev malet af Eckersberg.

Benjamin Wolffs samling af "Hindostanske Antiquiteter"

Dette lot består af 133 af Wolffs egne og andre af hans samtidiges omhyggeligt tegnede kopier af klassiske indiske templer, skulpturer m.v. med detaljer, opmålinger osv. Fra et dansk kulturværdimæssigt synspunkt er det overordnede argument for at beholde disse værker, at Wolff er et sjældent eksempel på en dansk amatørorientalist, forstået i den oprindelige betydning af ordet "orientalist", før Edward Saids kolonialismekritiske, standardsættende værk *Orientalism* fra 1978.

Calcutta var som hovedbyen i det britiske verdensimperium, næst efter London, centrum for den orientalisme-forskning, der stadig udgør en stor del af grundlaget for vores viden om og forståelse af verdenshistorien (herunder alder på og omfang af de klassiske indiske og persiske civilisationer og religioner, samt erkendelsen af de indoeuropæiske sprogs indbyrdes slægtskab m.v.). I denne tilgang blev de indiske civilisationer studeret lige som de klassiske græske og romerske civilisationer og også sammenlignet med disse. I en post-Said'sk forståelse er orientalismen ofte blevet kritiseret for udelukkende at have til formål at undertrykke, herske over og nedgøre de ikke-europæiske civilisationer.

Det er derfor vigtigt at bevare dokumentation for den omhyggelighed og oprigtige interesse i ikke-europæiske civilisationer, som orientalismen også var udtryk for, her i form af Wolff, med et sjældent dansk islæt.

Udvalget besluttede, at genstandene fra Benjamin Wolffs samling skal indgå i Nationalmuseets samlinger.

Købet af dele af samlingen er finansieret af generøse donationer fra henholdsvis Nationalmuseets Fond til Videnskabelige Undersøgelser og Erhvervelser, Konservator S. Bjørn Bjørklehn og Hustrus Fond samt Knud Nørgaards Fond.

Se mere om Benjamin Wolffs samlinger her kulturvaerdier.kb.dk/2017-benjamin-wolffs-indiske-akvareller/

og her kulturvaerdier.kb.dk/2017-benjamin-wolffs-hindostanske-antiquiteter/

d. Forbud mod udførsel af C.W. Eckersberg: "Udsigt gennem en Dør til løbende Figurer", 1845

I "Udsigt gennem en Dør til løbende Figurer" ses en menneskemængde, der løber i samlet flok, men da motivet er indrammet af en døråbning, ser man kun et udsnit af gaden; beskæringen understreger centralperspektivet, der leder blikket direkte ind i midten af maleriet: En ung pige står i døråbningen med solen i ansigtet og spejder efter noget uden for billedet. Eckersberg indfanger øjeblikket og skaber en handling uden historie. Som beskuer undrer man sig over, hvad der egentlig er på færde og fristes til at digte videre på historien før og efter øjebliksskildringen.

I 1998 blev dette maleri forsøgt udført af Danmark af en schweizisk køber. Udvalget nedlagde dengang forbud mod udførsel. Da køberen ikke ønskede at acceptere udvalgets købstilbud, har maleriet siden dengang befundet sig i en bankboks i Danmark sammen med en række andre kulturgenstande (se mere under afsnit 4: Kulturgenstande belagt med forbud).

I 2017 ønskede ejeren imidlertid at sælge maleriet, som derfor blev sat på auktion 28. november hos Bruun-Rasmussen Kunstauktioner.

I forbindelse med auktionen søgte ejeren om midlertidig udførselstilladelse til maleriet med henblik på fremvisning i London. Udvalget gav den 31. oktober 2017 afslag på ansøgningen med henvisning til, at der er nedlagt et udførselsforbud, og at et sådant ikke udløber.

Den sagkyndige ekspert på Statens Museum for Kunst fastslog over for udvalget, at den kunsthaglige vurdering af maleriet ikke har ændret sig siden 1998.

På auktionen den 28. november blev maleriet erhvervet af Statens Museum for Kunst.

Se mere om maleriet her kulturvaerdier.kb.dk/1998-c-w-eckersberg-udsigt-gennem-en-dor-til-loebende-figurer/

2. Forbehold

Kulturværdiudvalget har ved forhåndsgennemgangen af auktionskataloger i 2017 taget et enkelt forbehold i auktionssager:

Forbehold i forbindelse med auktionen af dansk vestindiske fotografier d. 4. april (Bruun Rasmussen online-auktion lot 1714/6526)

Dette lot bestod af en samling af 12 daguerreotypier, 1 ambrotypi og 2 poesibøger, der har tilhørt familien til Jørgen Levin Rohde, der boede på Dansk Vestindien i 1840'erne og 1850'erne.

Samlingen er af enestående betydning i belysningen af dansk kolonihistorie, da den indeholder billeder af navngivne afrocaribiske tjenestefolk. Der findes, så vidt vides, ikke andre eksempler på tidlige fotografiske enkeltportrætter af afrocaribiske tjenestefolk fra den danske koloni.

Samlingen er desuden yderligere sjælden på grund af sin kendte proveniens. Rohde-familiens forhold er tilmed veldokumenterede, bl.a. i Nationalmuseets samlinger og i Rigsarkivets arkivalier.

Kulturværdiudvalget erklærede sig indstillet på at nedlægge udførselsforbud i sagen, hvis en køber skulle ønske at udføre samlingen.

Ved auktionen 4. april 2017 lykkedes det dog for Det Kgl. Bibliotek at erhverve samlingen, som dermed forbliver i Danmark.

Et forbehold fra udvalgets side betyder ikke nødvendigvis, at der efterfølgende vil blive nedlagt udførselsforbud. Udvalget tager normalt flere forbehold, end det udsteder udførselsforbud. Når en hel del forbehold ikke omsættes i efterfølgende udførselsforbud og evt. erhvervelse gennem Kulturværdiudvalget, er forklaringen den, at udvalget altid har haft den praksis i tvivls- og hastesager at tage forbehold angående kulturgenstande, hvis betydning eller værdi ikke på forhånd kan afklares umiddelbart. Efterfølgende kan udvalget få den fornødne tid til at foretage en grundig sagsbehandling, såfremt genstanden skulle blive solgt til udenlandske eller andre købere, der måtte ønske at udføre den. Men årsagen kan også være, at udvalget simpelthen ønsker "at have snor i en genstand", for hvilken der efterfølgende eventuelt skal nedlægges udførselsforbud, såfremt den ikke går til en dansk køber, idet et forbehold, der oplyses efter hammerslag på auktion, tvinger køberen til at søge om udførselstilladelse.

3. Saxo Grammaticus' Danmarkskrønike med Olaus Magnus' øjenvidneskildring af Stockholms blodbad 1520

Kulturværdiudvalget modtog i slutningen af 2017 en ansøgning om udførsel af et eksemplar af Saxos Danmarkskrønike ("Gesta Danorum"), trykt af Christiern Pedersen i Paris, 1514. Bogen er således en post-inkunabel (dvs. fra perioden 1501-1530, den tidlige bogtrykkekunst).

Selvom værket er gammelt, er det ikke en sjældenhed i Danmark; Det Kgl. Bibliotek har således allerede adskillige eksemplarer af 1514-trykket i sine samlinger. Alligevel var den foreliggende bog noget særligt, derved at den har tjent som arbejds eksemplar for de meget kendte svenske

historikere, brødrene Johannes Magnus (1488-1544) og Olaus Magnus (1490-1557): Bogen er fyldt med brødrenes randbemærkninger og læsenoter, og de har anvendt den ved udarbejdelsen af deres egne værker om Sveriges historie.

Bogen er dermed mere svensk end dansk kulturarv, og den blev da også erhvervet af en offentlig svensk institution, men Kulturværdiudvalget benyttede sig af den mulighed, som kulturværdilovens § 8 giver: at lade en digital kopi fremstille, inden bogen eksporteredes. Kopien blev udført af Det Kgl. Bibliotek, som har indlemmet den i sin allerede omfattende samling af digitale Saxo-udgaver.

4. Kulturgjenstande i privateje belagt med udførselsforbud m.v.

Ved udgangen af 2017 er følgende udenlandsk privatejede kulturgjenstande, som alle befinder sig i Danmark, belagt med udførselsforbud:

- Carl Blochs portrætmaleri af H.C. Andersen (1869), 1997.
- Wilhelm Marstrands maleri Liggende Model (1833), 1998.

Endvidere er ved udgangen af 2017 følgende danske privatejede kulturgjenstande, som alle befinder sig i Danmark, belagt med udførselsforbud:

- En *Amati violin* (1627), 2001.
- Resterende dele af Ålholm-samlingen (1600- og 1700-tallet), 1996-97.
- En flintdolk fra Stubberup ved Nysted (stenalderen), 2010.

Årstallet i parentes henviser til oprindelsesåret/perioden for oprindelse, mens det andet årstal angiver året for nedlæggelse af udførselsforbud.

Udvalgets øvrige arbejde i 2017

1. Udvalgets arbejde i beretningsåret

Kulturværdiudvalget har i 2017 afholdt fire møder. Herudover har udvalget holdt et møde med Auktionslederforeningen og med Foreningen for Dansk Internethandel (FDIH) bl.a. med fokus på afholdelse af internetauktioner.

2. Gennemgang af kataloger

En betydelig del af Kulturværdiudvalgets arbejde består i en forhåndsgennemgang af auktionskataloger. Fremgangsmåden i forbindelse med forhåndsgennemgangen er fastlagt i § 9 i bekendtgørelsen om sikring af kulturværdier i Danmark (senest ved bekendtgørelse nr. 391 af 30. april 2011). Udvalget foretager før auktionen en foreløbig gennemgang af kataloget og eventuelt en besigtigelse af visse genstande. Katalogerne skal derfor være udvalget og sekretariatet i hænde senest 10 dage før auktionen for, at udvalget kan nå at gennemgå og forhåndsvurdere indholdet.

Kulturværdiudvalget meddeler på baggrund heraf, hvilke genstande og værker udvalget tager *forbehold* for, dvs. de genstande og værker, der ved salg med henblik på udførsel til udlandet gennem efterfølgende ansøgning kræves forelagt udvalget til nærmere bedømmelse og afgørelse, før en tilladelse til udførsel kan gives. Hvis en ansøgning om udførselstilladelse afslås, skal Kulturværdiudvalget i medfør af kulturværdilovens § 11 fremsætte et købstilbud, der svarer til hammerslagsprisen med tillæg af auktionsomkostninger, svarende til købers nettokøbspris.

Forhåndsgennemgangen kan desuden bevirke, at udvalget indstiller til kulturministeren, at ministeren træffer beslutning i henhold til lovens dispensationsbestemmelse (§ 2, stk. 4). Udvalget har i 1997 præciseret, at udvalgets forbehold også kan omfatte genstande, der efterfølgende vil kræve indstilling til kulturministeren. Katalognumre, for hvilke der ikke tages forbehold, kan omvendt frit udføres efter auktionen.

Kulturværdiudvalget havde i 2017 en aftale om forhåndsgennemgang af fysiske kataloger med Bruun Rasmussen Kunstauktioner.

3. Individuelle ansøgninger

Det fremgår af kulturværdilovens § 11, at Kulturværdiudvalget skal fremsætte et tilbud om erhvervelse af genstanden til markedsprisen, såfremt en ansøgning om udførselstilladelse afslås. Genstandens værdi fastsættes efter råd fra særligt sagkyndige. Som rådgivere for udvalget er udpeget Foreningen af Auktionsledere i Danmark, Dansk Kunst Antikvitetshandler Union, Den Danske Antikvarboghandlerforening og Kunst- og Antikvitetshandler Ringen.

Kulturværdiudvalget har i 2017 modtaget i alt 71 individuelle ansøgninger om udførselstilladelse for kulturgenstande i privateje.

Alle 71 individuelle ansøgninger om udførselstilladelse for kulturgenstande blev bevilget.

4. Værdigrænsen indeksreguleret for 2017

Den oprindelige værdigrænse på 150.000 kr. for genstande, som er ældre end 50 år, skal årligt reguleres pr. 1. januar efter udviklingen i det af Danmarks Statistik offentliggjorte forbrugerprisindeks, jf. kulturværdilovens § 2, stk. 1, nr. 2, jf. stk. 5.

Med virkning fra 1. januar 2017 blev værdigrænsen hævet til 165.000 kr.

Værdigrænsen for fotografier, som uanset alder har en værdi på kr. 30.000 eller derover, reguleres derimod ikke.

5. Justitsministeriets udvalg om revision af auktionslederloven og loven om handel med brugte genstande og pantelånvirksomhed

Justitsministeren nedsatte i foråret 2017 et udvalg, som skal foretage en samlet gennemgang af auktionslederloven (fra 1935) og lov om handel med brugte genstande m.v. (fra 1966) og udarbejde forslag til en moderniseret lovgivning på området. Udvalget skal se på, om regelsættene skal justeres, bl.a. med henblik på at sikre kontrol med handel med brugte genstande og hindre videresalg af stjålne, forfalskede og ulovligt udførte genstande, ligesom regelsættene skal tilpasses den samfundsmæssige og teknologiske udvikling, herunder hvad angår anvendelsen af internettet.

Kulturværdiudvalgets juridiske rådgiver, Lene Hedegaard Johansen, er udpeget som Kulturministeriets repræsentant i udvalget.

Udvalgets arbejde skal afsluttes i løbet af sommeren 2019.

6. Henvendelser fra udenlandske myndigheder m.v.

Kulturværdiudvalget modtager lejlighedsvis henvendelser fra udenlandske myndigheder, f.eks. om udførsel af kulturværdier, som stammer fra Danmark. Udvalget finder det positivt, at det internationale samarbejde på denne måde har vist sig at fungere. Udvalget har i de konkrete sager undersøgt, om der skulle være søgt om udførselstilladelse, og hvad konsekvenserne i givet fald skulle være.

Udvalget har ikke i 2017 haft grund til at kræve udførte kulturværdier tilbageført til Danmark.

7. EU-forordningen om udførsel af kulturgenstande

Efter etableringen af det indre marked, hvor grænsekontrol som hovedregel bortfalder mellem EU-landene, er det besluttet, at de enkelte EU-landes nationale kulturbeskyttelsesregler fortsat er gældende. Etableringen af det indre marked har således intet ændret ved den danske kulturværdilov

eller den praksis, der er gældende i relation til loven. Det er fortsat denne lov, der regulerer hvornår og under hvilke betingelser, der kan nedlægges forbud mod udførsel af kulturgenstande fra Danmark til såvel EU-lande som lande uden for EU.

For at styrke de nationale beskyttelsesinteresser er der tillige skabt et fælles regelsæt, der skal hindre ulovlig udførsel af kulturgenstande ud over EU's fælles toldgrænser i henhold til Rådets forordning nr. 3911/92 af 9. december 1992 om udførsel af kulturgoder. Forordningen, der trådte i kraft den 1. april 1993, er senest ændret ved Rådets forordning nr. 116/2009 af 18. december 2008 om udførsel af kulturgoder, der trådte i kraft i den 2. marts 2009. Disse regler om udførsel til lande uden for EU betyder, at der ved udførsel af bestemte kulturgenstande skal foreligge en udførselstilladelse, og at der i disse tilfælde skal anvendes en særlig europæisk ansøgningsformular. Ligesom det er det danske Kulturværdiudvalg, der administrerer den danske lov, er det også udvalget, der administrerer det fælles EU-regelsæt for det danske område.

Ansøgninger om udførsel af kulturgenstande til tredjelande skal således også fremsendes til Kulturværdiudvalget, der i hvert enkelt tilfælde træffer beslutning om udførselstilladelse. Der er visse forskelle i de to regelsæt med henblik på kategorier og værdi- og aldersgrænser, og ordningen indebærer, at der også skal søges om udførselstilladelse i en række tilfælde, hvor en tilladelse ikke er nødvendig efter den danske kulturværdilov.

Kulturværdiudvalget har i 2017 modtaget 33 ansøgninger om tilladelse til udførsel af i alt 212 enkeltgenstande eller samlinger i henhold til EU-forordningen. 31 af disse ansøgninger omfattende 210 genstande er indgivet af museer og privatpersoner, som ønskede en midlertidig udførselstilladelse i forbindelse med udlån til udstillinger i udlandet. Herudover blev der givet definitiv udførselstilladelse i to ansøgninger omfattende tilsammen to enkeltgenstande.

Kulturværdiudvalget

Sekretariat

Kulturværdiudvalgets sekretariatsfunktioner varetages af forskningsbibliotekar, cand.mag. Jakob K. Meile, Det Kgl. Bibliotek. Funktionen som udvalgets juridiske rådgiver varetages af chefkonsulent, cand.jur. Lene Hedegaard Johansen, Det Kgl. Bibliotek.

Kontakt

Kulturværdiudvalgets Sekretariat

Det Kgl. Bibliotek

Søren Kierkegaards Plads 1

1221 København K

kulturvaerdier@kb.dk

(+45) 91 32 44 86

Kulturværdiudvalgets hjemmeside

kulturvaerdier.kb.dk/

Medlemmer

Svend Larsen	(formand)	Direktør Det Kgl. Bibliotek
Mikkel Bogh	(næstformand)	Direktør Statens Museum for Kunst
Asbjørn Hellum		Rigsarkivar Rigsarkivet
Per Kristian Madsen	(til 30.6.2017)	Direktør Nationalmuseet
Rane Willerslev	(fra 1.7.2017)	Direktør Nationalmuseet
Mette Skougaard		Direktør Det nationalhistoriske Museum, Frederiksborg Slot